

Tartu kaasava eelarve 2022 eksperdikomisjoni protokoll

10. ja 24. mail 2023 raekoja istungite ruumis

Ekspertide töös osalesid: **Raimond Tamm** (abilinnapea), **Elo Kiivet** (abilinnapea), **Mati Raamat** (linnaplaneerimise ja maakorralduse osakonna juhataja asetäitja, linnainsener), **Indrek Ranniku** (ruumiloome osakonna linnaplaneerija), **Kunnar Jürgenson** (linnavarade osakonna juhataja), **Meelis Luht** (rahandusosakonna juhataja), **Andres Pool** (linnamajanduse osakonna juhataja asetäitja), **Oleg Lužetski** (linnamajanduse osakonna teedeteenistuse juhataja), **Eda Põldma** (linnamajanduse osakonna haljastus- ja puhastusteenistuse juhataja), **Veljo Lamp** (kultuuriosakonna sporditeenistuse juhataja), **Kristin Leis** (ruumiloome osakonna maastikuarhitekt).

Protokollis: **Lilian Lukka** (kaasava eelarve projektijuht, avalike suhete osakonna kommunikatsioonijuht).

IDEED, MIS JÄTKAVAD KAASAVA EELARVE PROTSESSIS

Idee nimi ja esitaja	Ekspedikomisjoni seisukoht idee täpsustamise ja täiendamise osas
Forseliuse kogukonnahoov Ettepaneku esitaja: Signe Salumäe	Idee jätkab kaasava eelarve protsessis, kuid mahtu tuleb vähendada vastavalt eelarve suurusele.
Tartu Tamme Kooli liikuma kutsuv õueala Ettepaneku esitaja: Alari Avamägi, Tartu Tamme Kooli hoolekogu, Tammelinna Selts	Idee jätkab kaasava eelarve protsessis, kuid mahtu tuleb vähendada vastavalt eelarve suurusele.
Noorte healulupark Ettepaneku esitaja: Shaté Tantsukooli juht Krõõt Kiviste, projekti „Kunst loob lähedust“ juht Hanna-Liis Kont	Idee jätkab kaasava eelarve protsessis. Kuna kavandatud objekt asub eramaal, siis vajalik on maaomaniku luba.
Vana-Ihastesse multifunktsionaalse spordiväljaku rajamine Ettepaneku esitaja: Imre Lall	Idee jätkab kaasava eelarve protsessis, kuid mahtu tuleb vähendada vastavalt eelarve suurusele.
Väikelapsesõbralik mänguväljak Raadi-Ülejõe piiril Ettepaneku esitaja: Mariliis Hinno	Idee jätkab kaasava eelarve protsessis, kuid pisut tuleb täpsustada idee sisu, et see mahuks eelarvesse.
Väljõusaal Tamme staadionile Ettepaneku esitaja: Marti Viilu	Idee jätkab kaasava eelarve protsessis.
Ülejõe puhkepark - aktiivsete kogukondade kohtumispaik Ettepaneku esitaja: Mario Luik	Idee jätkab kaasava eelarve protsessis, kuid täpsustada tuleb konkreetset asukohta ja idee sisu.
Anne kanal Ettepaneku esitaja: Margarita Raig	Idee jätkab kaasava eelarve protsessis. Kogu ideed tervikuna ei ole võimalik ellu viia (vee kvaliteedi parandamine), kuid rannaala korrastamine ja ilupõõsaste istutamine on tehtav.
Anne kanali ja Emajõe vaheline vabaajapark	Idee jätkab kaasava eelarve protsessis, kuid konkreetset asukohta ja sisu tuleb täpsustada.

Ettepaneku esitaja: Marti Viilu	
Annelinna tiigi ja selle ümbruse korrastamine Ettepaneku esitaja: Kristina Ausen	Kolm Annelinna (Saare) tiigi ideed liita üheks ideeks ja täpsustada õuesõppe osa sisu, et mahuks eelarvesse.
Annelinna tiik mõnusaks puhkepaigaks ning õuesõppe keskkonnaks Idee esitaja: Urve Tamm	
Puhastame Saare tiigi pargikese ehteks Idee esitaja: Külli-Taive Ausen	
Vanemuse pargi tiik elurikkaks ja selle lähiümbrus turvaliseks puhkealaks Ettepaneku esitaja:	Idee jätkab kaasava eelarve protsessis, kuid tuleb täpsustada idee sisu, et kavandatav muudatus sobituks pargi arhitektuuriga.
Haage paisjärve ranna- ja ujumisala välja ehitamine inimsõbralikuks ajaveetmise ja supluse kohaks linnarahvale Ettepaneku esitaja: Ülo Sarap	Idee jätkab kaasavas eelarves.
Karlova ranna rajamine sadamaraudtee alale Ettepaneku esitaja: Peeter Paaver	Idee jätkab kaasavas eelarves. Idee autorit on teavitatud, et antud kohas ei ole võimalik tagada suplusvee kvaliteeti seoses sademeveetorstikega.
Istumisplatvormid ja rajad EMÜ linnakusse, dendroparki ja Tähtvere puhkeparki Ettepaneku esitaja: Toomas Muru	Idee jätkab kaasavas eelarves.
Kiigele, kiigele! Ettepaneku esitaja: Sirle Salmistu	Idee jätkab kaasavas eelarves.
Rohkem põõsaid Ettepaneku esitaja: Mihkel Lember	Idee jätkab kaasavas eelarves.
Foorid jalakäijatele tõeliselt nõudepõhiseks Ettepaneku esitaja: Ilmar Peeter Part	Idee jätkab kaasavas eelarves.
100 ülekäigurada Ettepaneku esitaja: Aksel Part	Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid täpsustada tuleb idee mahtu. Kaasava eelarve eest ei ole 100 ülekäigurada võimalik ehitada, seega tuleb ideed realistlikumaks kohendada. Ühe ülekäigu rajamiseks koos seotud töödega (äärekivid jm) kulub keskmiselt 5000 eurot. NB! 9. juunil 2023 otsustas idee autor idee tagasi võtta. Seega idee ei jätku kaasava eelarve protsessis.

Sebrad raudtee-äärsetele kergliiklusteedele Ettepaneku esitaja: Ott Meerits	Idee jätkab kaasavas eelarves.
Jalakäijate turvaala südalinnas Ettepaneku esitaja: Illar Leuhin	Idee jätkab kaasavas eelarves.
Kiired rattaradade lahendused Ettepaneku esitaja: Madli-Johanna Maidla	Idee jätkab kaasavas eelarves.
Ühiskasutatavate rattamajade rajamine Ettepaneku esitaja: Heli Õunmaa	Kuna idees on juttu nii rattamajadest korterelamute piirkonnas kui ka kesklinnas, siis soovitasid eksperdid teha valik, kas keskenduda rattamajadele kortermajade juures või rataste varjualustele kesklinnas (rattamajad kesklinnas ei ole ekspertide hinnangul sobivad). Autori soovil keskendutakse idees parkimismajadele kortermajade juures.
Kvaliteetsed rattaparklad üle Tartu Ettepaneku esitaja: Merli	Idee jätkab kaasavas eelarves. NB! 12. juunil 2023 otsustas idee autor idee tagasi võtta. Seega idee ei jätkka kaasava eelarve protsessis.
Kõnniteede äärekivide langetamine Ettepaneku esitaja: Heli Õunmaa	Idee jätkab kaasavas eelarves.
Kõrvaltännavate pealesõidud kergliiklusteedega samale tasandile ja riia-soinaste/ravila ristmik Ettepaneku esitaja: Martin Murusalu	Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid idee sisu asukohtade soas tuleb täpsustada. Ekspertide hinnangul ei ole Riia tänaval otstarbekas ideed ellu viia, kuna sinna on paari lähima aasta perspektiivis kavandatud rattateede põhivõrgu rajamine. Muudatust võib kavandada järgmistes idee autori pakutud asukohtades: <ul style="list-style-type: none"> • Nikolai Lunini tänav (Ilmatsalu tn – Maarjamõisa lasteaiani) • Ravila tänav (Nisu tn – Viljandi mnt) • Kesk kaar / Suur kaar (Riia tn – Tamme kool)
Terved lapsed Ettepaneku esitaja: Ott Meerits	Idee jätkab kaasavas eelarves.
Velorendi kastirataste laenutuspunktide lisamine Ettepaneku esitaja: Martin Põder	Idee jätkab kaasavas eelarves. Ekspertide soovitusel ei ole mõttekas lisada hulgaliselt laenutuspunkte, kui ei ole piisavalt rattaid. Seega soovitati muuta ideed selliselt, et idee sisuks oleks kaks rattamaja ja 14 kastiratast.
Joogivesi möödaminejatele Ettepaneku esitaja: Birgit	Idee jätkab kaasavas eelarves.
Kastani 1 müüride ja keldri renoveerimine Ettepaneku esitaja: Vaike Hint, Julia Barsukova	Idee jätkab kaasavas eelarves, kuid ainult avalikus osas ehk õuealal. Idee autoritele tehti ettepanek ideed sellest lähtuvalt täpsustada, et idee sisuks oleks Kastani 1 müürid, piirdeaed ja kõigile avatud õueala.
Lukustatavad kapid randadesse/spordiväljakute juurde	Idee jätkab kaasavas eelarves.

Ettepaneku esitaja: Sirle Salmistu	
Mälestusmärk viiruses SARS-CoV-2 kannatanutele ja COVID-19 haiguste ohvritele ning kõikidele tervishoiutöötajatele/arstidele Ettepaneku esitaja: René Kedus	Idee jätkab kaasavas eelarves.

IDEED, MIS EI JÄTKA KAASAVA EELARVE PROTSESSIS

Idee nimi ja esitaja	Ekspertkomisjoni seisukoht idee täpsustamise ja täiendamise osas
Suusarajad Idee esitaja: Lia Loime	Idee ei jätkata kaasavas eelarves, kuna idees nimetatud fondi loomine ei vasta kaasava eelarve tingimustele, st ei ole investering.
Linna liivarannad kohe kevadel korda Idee esitaja: Antti	Idee ei jätkata kaasavas eelarves, kuna randade kevadine korda tegemine ei vasta kaasava eelarve tingimustele, st ei ole investering, vaid on linnavalitsuse põhitegevuse kulu.
Koerte rand Idee esitaja: Julia Tšumakovalt	Idee ei jätkata kaasavas eelarves, kuna väljaspool ametlikke supelrandu võivad koerad vette minna ja seetõttu pole otstarbekas eraldi kohta selleks luua.
Ränilinna koorteväljak Idee esitaja: Tuule Pensa	Idee ei jätkata kaasavas eelarves, kuna Ränilinna Laseri tänavale on koorteväljak projekteerimisel ja järgmisel aastal tegemisel.
Tammelinna koorteväljak Idee esitaja: Tiina Kummik	Idee ei jätkata kaasavas eelarves, kuna osutatud ala on liiga väike koorteväljakuks ja lähikonnas ei ole ka sobivat teist kohta. Ala suurus on 300 ruutmeetrit. Seni on Tartu linnas rajatud koorteväljakuid, mille suurus on 1500 ruutmeetrit ja kus on nii väikestele kui ka suurtele koortele eraldatud ala. Nii väikesele pinnale ehitatud koorteväljak ei võimaldaks eraldada suurte ja väikeste koorte ala, eraldamine on aga vajalik koorte vahel tekkivate konfliktide tõttu. Liiga väike koorteväljak suurendab samuti konfliktide ohtu, sest ruumi on vähe. Lisaks ei mahu nii väikesele väljakule kuigipalju treeningvahendeid.
E. Wiiralti tänava kergliiklustee Idee esitaja: Lia Loime	Wiiralti tänav vajaks tõepoolest jalakäijatele ja ratturitele paremat lahendust. Samas ei saa kergliiklusteed sõidutee alast väljapoole rajada, kuna seal teepervel kasvavad esimese kategooria kaitsealused taimed. Küll saaks sõidutee arvel rajada jalg- ja jalgrattatee, muutes tänava ühesuunaliseks, kuid see ületab juba kaasavas eelarveks ettenähtud piirsummat.
Haraka tänava pikendus kergliiklusele (ja selle all paikneva maa linnale ostmise Idee esitaja: Priit	Idee jääb kaasavast eelarvest välja, kuna soovitatav ühendus läheb üle eramaa. Idees on küll välja pakutud, et linn võiks selle maa ära osta, kuid on teadmata, kas maaomanik seda soovib. Samuti ei ole teada, kas maaomanik oleks nõus servituudiga, et rajada see läbikäik üle tema maa. Kaasava eelarve protsessil on oma kindel ajakava, mille järgi tuleb ideede teostatavus lähiajal ära hinnata. Mainitud asjaolusid

	ei saa nii kiiresti välja selgitada. Olukorras, kus on teadmata, kas seda ideed saab ellu viia või mitte, pole võimalik ideel kaasava eelarve protsessis jätkata.
Endise sadamaraudtee koridori uuendamine Idee esitaja: Imre	Sadamaraudtee sai freespurust katte alles 2022. aastal, mistõttu ei ole keskkonnasõbralik seda praegu asfaltkattega üle teha. Freespurust kate sobib nii jalakäijatele, jooksjatele kui ka ratturitele. Valgustuse projekt on valminud ja tõenäoliselt saab valgustus sel aastal tehtud.
Kergliiklussild Ihastest Haaslavva Idee esitaja: Priit	Idee ei jätkka kaasavas eelarves, kuna ületab väga oluliselt kaasava eelarve piirsummat.
Kergliiklustee Emajõe linnaujulast Kvissentali Idee esitaja: Sünne Peterson	Kergliiklusteed sellesse kohta Emajõe äärde teha ei saa. Küll aga on plaanis linnalooduse projekti ROHering toel rajada paari lähiaasta jooksul sinna kenasti läbitav matkarada – tõstetud laudteega rada, mis oleks ka ratta ja lapsevankriga läbitav. Kergliiklustee Kvissentali rajatakse lähitulevikus Ujula tänava pikendusena. Mõlemad teed ületaksid ka oluliselt kaasava eelarve piirsummat.
Valgustatud kergliiklustee Idee esitaja: Hardi Naarits	Idee jääb kaasavast eelarvest välja, kuna kõnealune ala vajaks esmalt planeeringut. Samuti ei mahuks selle kergliiklustee ehitus kaasava eelarve piirsumma sisse.
Ilmatsalus Tüki külas kergliiklustee valgustus Idee esitaja: Riina Guttunen	Valgustusprojekt on praegu koostöös Transpordiametiga koostamisel ning ehitus on kavandatud 2024. aastasse.
Riia tn rattarajad Idee esitaja: Aksel Part	Riia tänaval on rattateede põhivõrgu tööd lähiaastatel niikuinii kavas, seetõttu ei ole otstarbekas ajutise ümberkorraldamise peale kaasava eelarve raha kasutada. Kaasava eelarve toel tehtud investeeringud peaksid olema püsivamad. Riia tn eskiisiga alustatakse sel aastal ja ehitusega alustatakse ilmselt 2025.
Linnatänavate kontseptsioon-projektid Idee esitaja: Mihkel Lember	Idee jääb kaasavast eelarvest välja, kuna ei vasta kaasava eelarve tingimustele, mille järgi peab olema tegemist avalikes huvides rajatava objektiga, mis peab olema kõigile kasutatav või väähindama linnaruumi.
Lisapeatus saabuvatele bussidele Idee esitaja: Üks sage bussireisija	Idee jääb kaasavast eelarvest välja, kuna ei vasta kaasava eelarve tingimustele, mille järgi peab olema tegemist avalikes huvides rajatava objektiga, mis peab olema kõigile kasutatav või väähindama linnaruumi.
Rahu silla turvalisus Idee esitaja: Jaan Kelp	Kuigi Rahu sillal ei ole jalakäijate ja ratturite olukord tõesti kõige turvalisem, jääb idee kaasavast eelarvest välja, kuna vajab terviklähendamist. Lähiaastatel on kesklinnas loomisel rattateede põhivõrk, mille raames otsitakse terviklikku ja turvalist lahendust ka Rahu silla jalg- ja jalgrattateele.
Ülikooli tänava kõnnitee autovabaks Idee esitaja: Illar Leuhin	Idee jääb kaasava eelarve protsessist välja, kuna kirjeldatud tegevused ei ole kaasava eelarve tingimuste kohaselt investeering, vaid pigem tänavadisaini põhimõtete rakendamine. Küll aga oleme nõus, et ajutiste lillepottidega saaks olukorda paremuse poole suunata ja see on ka kavas.
Kaevud linnas Idee esitaja: Julia Tšumakova	Idee jääb kaasavast eelarvest välja, kuna mainitud puurkaevude tegemine ei ole otstarbekas. Samas lahendab kirjeldatud probleemi teine kaasavasse eelarvesse esitatud ja kaasava eelarve protsessis edasi pääsenud idee „Joogivesi

	möödaminejatele“, kus pigem peetakse silmas olemasolevatele veetrassidega seotud joogiveekraane.
Teletorni LED-valgustusega kaunistamine Idee esitaja: Meelis	Idee ei jätkka kaasavas eelarves, kuna telemast kuulub AS-le Levira ja ilma omaniku nõusolekute ei ole võimalik seda ideed kavandada. Sarnast ideed on esitatud kaasavasse eelarvesse ka varem ja nii varem kui ka sel aastal on linnavalitsus pöördunud Levira poole küsimusega, kas selline idee on neile vastuvõetav, kuid ei ole vastust saanud. Uurisime ka Transpordiameti lennuliiklusteeninduse ja lennuväljade osakonnast, kas idees on küsitavusi lennuohutuse seisukohast, kuid sellega probleeme ei nähtud.